

Latvijas Republikas Valsts prezidenta kanceleja Prezidenta preses dienests

Pils laukums 3, Rīga-50, LV-1900, tālr. 7092122, fakss 7320404,
prese@president.lv, www.president.lv

Valsts prezidentes uzruna Satversmes Sapulces 80.gadadienā pie J.Čakstes pieminekļa Meža kapos, 2000.gada 1.maijā

Šodien, Latvijas Republikas Satversmes Sapulces sasaukšanas 80.gadadienā, mēs godinām Jāni Čaksti – vienu no visu laiku izcilākajiem Latvijas valstsvīriem – Tautas Padomes priekšsēdētāju, Satversmes Sapulces sagatavotāju un tās prezidentu, kā arī Latvijas Valsts pirmo prezidentu.

Ar pateicību un cieņu mēs pieminam cilvēku, kurš bija pirmais pilsoniskas sabiedrības veidotājs Latvijā, demokrātijas izpratnes kopējs un parlamentāro tradīciju iedibinātājs jaunajā Latvijas valstī.

Būdams pirmās nacionālās Atmodas ideālu tiešs mantinieks, vienlaikus Jānis Čakste bija sava laika modernists politikā. Latvijas valsts tika veidota, balstoties uz progresīvākajām sava laika idejām.

Jāņa Čakstes centieni joprojām ir apbrīnojami aktuāli. Pirms 80 gadiem, atklājot Latvijas Satversmes sapulci, Jānis Čakste uzsvēra, ka “šo nozīmīgo brīdi bija sagatavojusi tauta, viņas neskaitāmie varoņi un *apvienotā griba*”.

Apvienotā griba – šis Jāņa Čakstes definētais un izšķirošais faktors vēlreiz tika uzskatāmi demonstrēts 1990.gada 4.maijā, pieņemot Latvijas valsts Neatkarības atjaunošanas Deklarāciju. *Apvienotā griba* likta mūsu valsts pamatos gan toreiz, gan tagad. Apvienotā griba būs tā, kam jāvirza Latvijas attīstība nākotnē.

Satversmes sapulce Jāņa Čakstes – toreiz Tautas Padomes priekšsēdētāja vadībā, tika sagatavota Latvijai ārkārtīgi sarežģītā laikā. Latvija joprojām atradās karadarbības zonā, tā bija ekonomiski izpostīta. Tauta bija cietusi milzīgus zaudējumus. Starptautiskais stāvoklis bija nedrošs. Pretrunīgas iekšpolitiskas kaislības sita augstu vilni.

Situācija sauktin sauca pēc personības, kas spētu apvienot dažādus spēkus, kas spētu izlīdzināt politiskās pretrīnības Latvijas valsts idejas vārdā. Jānis Čakste ar savām morālajām un profesionālajām īpašībām bija šāda personība. Jānis Čakste ar savu augstas klases jurista un pārliecināta demokrāta pieredzi, kā arī ticību *apvienotajai gribai*, bija šāda personība.

Jāņa Čakstes vadībā Latvijas tautas pirmie likumīgie pārstāvji pierādīja spēju strādāt parlamentāru darbu un aizvadīt jauno valsti līdz tās 1.Saeimai 1922.gadā, kad 7.novembrī Latvijas Satversme stājās spēkā.

Jāņa Čakstes laikabiedri visi kā viens īpaši uzsver un novērtē viņa cilvēciskās un morālās īpašības. Viņa gara cildenumu un pašizliedzību. Viņa personības īpašo starojumu un dziļo optimismu. Viņa spēju būt valstsvīram un godavīram vienlaicīgi.

Komponists Jāzeps Vītols uzsver “reāl- un ideālpolitiķa vislaimīgāko sintēzi” Jāņa Čakstes personā. Dzejniece Aspazija Jāņa Čakstes bērēs saka vārdus, kuri ir pilnībā piepildījušies – “Viņa gars dzīvos tautā un pie viņa uguns sildīsies daudzi”. Un tik tiešām – pat vistumsākajos padomju okupācijas gados daudzi sildījās sveciņu gaismā, ko ļaudis vienmēr likuši pie šī pieminekļa, par spīti vajāšanām un represijām.

Tautas cieņa un mīlestība ir lielākais dārgums, ko var nopelnīt valsts amatpersona. To nevar uzrādīt ienākumu deklarācijā. To atkal un atkal uzrāda pati tauta, aizvien turot godā un cieņā Jāņa Čakstes piemiņu.

“Mēs visi cerēsim un būsim pārliecībā, ka šī Satversme mums līdzēs galīgi nodibināt Latvijā likumību un taisnību, un līdz ar to tautas labklājību un kārtību. Lai šī Satversme padara Latviju laimīgu un stipru.” Tie ir Jāņa Čakstes vārdi. Tiklab tie varētu būt arī mūsu vārdi. Mūsu *apvienotā griba*. Mēs visi cerēsim un būsim pārliecībā.